

ZBORNÍK

**SLOVENSKÉHO
NÁRODNÉHO
MÚZEA**

**ANNALES
MUSEI
NATIONALIS
SLOVACI**

**ARCHEOLÓGIA
20**

**ROČNÍK
C IV – 2010**

ZBORNÍK

SLOVENSKÉHO NÁRODNÉHO MÚZEA

C IV – 2010

ARCHEOLÓGIA

20

Redakčná rada

PhDr. Juraj Bartík, PhD. (predseda), PhDr. Beata Egyházy-Jurovská,
PhDr. Zdeněk Farkaš, PhD., Doc. PhDr. Dušan Čaplovič, DrSc., PhDr. Štefan Holčík,
CSc., PhDr. Vladimír Turčan, PhDr. Ladislav Veliačik, DrSc.

Zostavovateľ

PhDr. Vladimír Turčan

Autori fotografií: Radoslav Čambal, Miroslava Daňová, Igor Choma

Autori kresieb: Igor Bazovský, Radoslav Čambal, Zdeněk Farkaš,
Lucia Hlavenková, Jana Hritzová, Anita Kozubová, Peter Šimčík

Mapový podklad: Martin Bartík

Preklad do nemeckého

a anglického jazyka: Mgr. Jana Kličová

Neprešlo jazykovou úpravou

Layout, tlač: SINEAL, spol. s r.o., Bratislava

Vydalo: Slovenské národné múzeum - Archeologické múzeum, Bratislava 2010

Náklad: 400 kusov

© Slovenské národné múzeum - Archeologické múzeum, Bratislava 2010

ISBN 978-80-8060-254-3

OBSAH – INHALT

ŠTÚDIE

<i>Zdeněk Farkaš: Medený sekeromlat zo Studienky</i>	7
<i>Eine kupferne Schaftlochaxt aus Studienka</i>	10
<i>Róbert Malček: Zvieracia plastika badenskej kultúry z Lieskovca</i>	11
<i>Tierplastik der badener Kultur aus Lieskovec</i>	16
<i>Juraj Bartík – Marcus Schreiner: Ein Bronzehortfund aus Gemeinde Lubá</i>	17
<i>Hromadný nález bronzových predmetov z obce Lubá</i>	31
<i>Lucia Hlavenková: Hradisko kultúry stredodunajských popolnicových polí v Marianke</i>	
– 1. časť (typologicko-chronologická analýza)	33
<i>Die Höhensiedlungen der mitteldonauländischen Urnenfelderkultur in Marianka</i>	
– 1. Teil (Eine typologisch-chronologische Analyse)	44
<i>Anita Kozubová: Hroby so železnými sekerkami na pohrebiskách zo staršej doby železnej</i>	
<i>v karpatsko-dunajskom priestore</i>	47
<i>Gräber mit Eisenäxten auf früheisenzeitlichen Gräberfeldern im Karpaten-Donauraum</i>	65
<i>Eva Kolníková – Branislav Kovár: Laténske mince v bratislavskom Podhradí</i>	69
<i>Latènezeitliche Münzfunde aus der bratislavaer Vorburg</i>	73
<i>Igor Bazovský – Miroslava Daňová: Antické pečatné prstene z Bratislavy-Rusoviec</i>	75
<i>Antike Siegelringe aus Bratislava-Rusovce</i>	80
<i>Miroslava Daňová – Radoslav Čambal – Vladimír Turčan: Súbor predmetov z bratislavského Hradného kopca</i>	81
<i>Eine Kollektion von Gegenständen aus dem bratislavaer Burghügel</i>	88
<i>Mário Bielich – Kristián Elschek – Peter Šimčík: Včasnostredoveké objekty z Chorvátskeho Grobu,</i>	
<i>miestnej časti Čierna voda</i>	89
<i>Frühmittelalterliche Objekte aus Chorvátsky Grob, Ortsteil Čierna voda</i>	98
<i>Július Vavák: Včasnostredoveké osídlenie v Pezinku</i>	99
<i>Frühmittelalterliche Besiedlung in Pezinok</i>	111
<i>Radoslav Čambal – Igor Choma: Románsky meč a hlavica meča z Bacúrova</i>	113
<i>Ein romanisches Schwert und ein Knauf des Schwertes aus Bacúrov</i>	117
<i>Juraj Malec: Drobné stredoveké fortifikácie na strednom Považí (12. stor. – pol. 16. stor.)</i>	119
<i>Kleine mittelalterliche Fortifikationen im mittleren Waaggebiet (12. Jahrhundert – Mitte des 16. Jahrhunderts)</i>	136

KOLOKVIUM

Germánska keramika zo sídlisk záverečného horizontu svébskeho osídlenia
Germanische Keramik aus Siedlungen des Schlusshorizontes von swebisher Besiedlung

<i>Vladimír Turčan: Ôsmy ročník kolokvií k problematike germánskej keramiky.....</i>	<i>139</i>
<i>Achter Jahrgang der Kolloquien zur Problematik der germanischen Keramik .....</i>	<i>140</i>
<i>Ján Beliak: Germánske osídlenie v Štúrove a na dolnom Pohroní v staršej dobe rímskej.....</i>	<i>141</i>
<i>Germanische Besiedlung im Štúrovo und unterem Gran-Gebiet in der älteren römischen Kaiserzeit.....</i>	<i>148</i>
<i>Klára Kuzmová: Nálezy terra sigillata a jej napodobenín z germánskych sídlisk v Bíni .....</i>	<i>175</i>
<i>Funde von Terra sigillata und deren Nachahmungen aus germanischen Siedlungen in Bíňa.....</i>	<i>178</i>
<i>Vladimír Turčan: Osídlenie z doby rímskej v Bíni (stručný prehľad).....</i>	<i>179</i>
<i>Römisch-kaiserzeitliche Besiedlung in Bíňa (kurze Übersicht) .....</i>	<i>184</i>

MEDENÝ SEKEROMLAT ZO STUDIENKY

ZDENĚK FARKAŠ

Keywords: Studienka, Malacky Dist., floodplain, Aeneolithic, copper axe, Pločnik Type, Lengyel Culture, stray find.

Abstract: Stray find of an Aeneolithic copper axe of a Pločnik-type variant in the floodplain of the River Rudava in the cadastral area of the municipality Studienka, Malacky Dist., Slovakia. The find may be considered an intentional deposit in what was once a peat bog.

Obec Studienka (okr. Malacky) leží v centrálnej časti Borskej nížiny, súčasťou Záhorskej nížiny. Pisomnými prameňmi je doložená v roku 1592 (Kolektív autorov 1969, 212). Podľa miestnej tradície však korene pôvodnej stredovekej osady siahajú medzi roky 1400 až 1450 (www.studienka.sk). Zrejme preto, že sa nachádza na území pokrytom predovšetkým jemnozrnnými naviatymi pieskami, o ktorých sa donedávna predpokladalo, že boli na okraji záujmu poľnohospodárskych populácií od neolitu až po včasný stredovek, začali sa archeológovia, predovšetkým zo Slovenského národného múzea v Bratislave, venovať prieskumu jej katastra až v posledných desaťročiach 20. storočia. Doposiaľ najväčší archeologický objav sa uskutočnil v rokoch 1980 až 1984 v polohe Mláky a Ohrada, pri severnom okraji obce, kde sa podarilo zachytiť 19 objektov z osady z obdobia strednej doby laténskej, prevažne zo stupňa LT C2 (Zachar 1991, 113 a n.). Sídliisko zaberalo plochu približne 3 ha a jeho obyvatelia sa aspoň sčasti venovali ťažbe a spracovaniu miestneho limonitu (Zachar 1982, 309). Po zániku laténskej osady polohu opäť využili vo včasnom stredoveku. Obj. 16/81-83 možno na základe sprievodného materiálu zaradiť do 7. až 8. storočia (Zachar 1984, 227). Iné menšie, približne súčasné zoskupenie sídliskových objektov sa podarilo zachytiť severne od predchádzajúcej lokality v polohe Ovesníská, kde si slovanské obyvateľstvo opäť vybralo miesto so starším osídlením zo strednej doby laténskej (Tomčíková 1993, 125; 1995, 128). Podľa súčasných poznatkov sa tak zdá, že Borská nížina bola v predveľkomoravskom a veľkomoravskom období osídlená oveľa intenzívnejšie, ako sa donedávna predpokladalo (napr. Tomčíková 1991, 69 a n.). Ďalšia z takýchto osád sa zrejme nachádzala aj na pravobrežnej piesčitej terase riečky Rudava pri osade Tančiboky, kde sa činnosťou krtov dostávajú na povrch terénu drobné zlomky včasnoslavskej keramiky a železných predmetov.

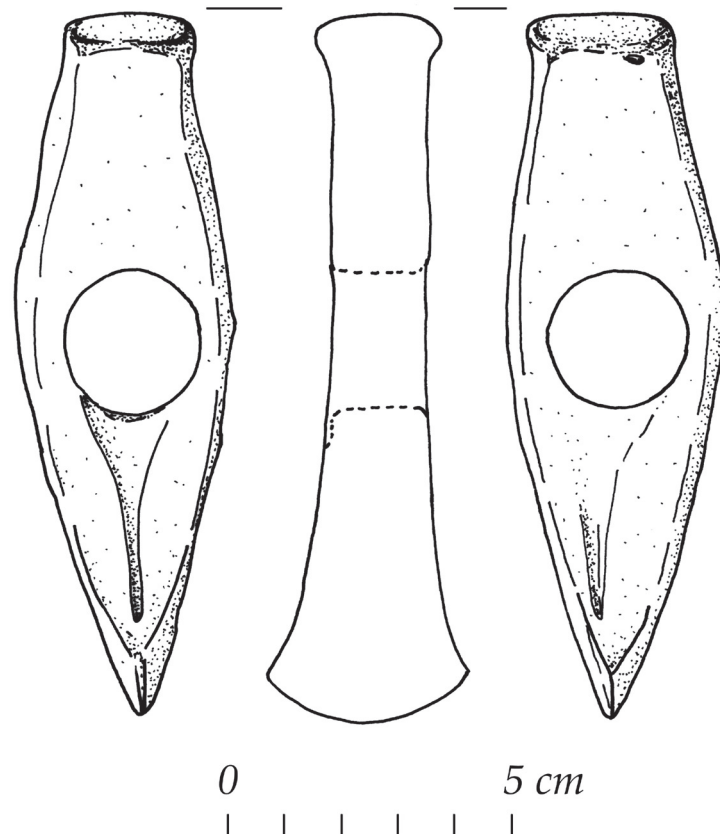
Stredoveká dedina, azda predchádzajúca vzniku terajšej Studienky, vyrástla na pravobrežnej terase Rudavy, pri jej sútoku s potokom Žliabok (Haspruňan) v blízkosti osady U Jurikov, kde pri príprave pôdy pre nový lesný porast narušili v roku 1995 3 až 4 objekty s pomerne bohatým keramickým materiálom rámcovo zaraditeľným do 13. až na začiatok 14.

storočia. Na ploche sa nachádzali aj ojedinelé, bližšie nedatovateľné zlomky pravekej keramiky a fragmenty nádob z doby laténskej (Správa z prieskumu č. 38/95, uložená v dokumentácii SNM – Archeologického múzea v Bratislave). Či ľudské kostrové pozostatky, nachádzané pri rôznych zemných prácach na dvore Základnej školy a v trase komunikácie pred ňou súvisia s približne 200 m vzdialeným kostolom Sv. Štefana Kráľa a jeho pôvodným prikostolným cintorínom, azda rozhodne až budúci archívny a archeologický výskum (obr. 1).

Zatiaľ najstarším dokladom prítomnosti ľudí v katastri obce je medený sekeromlat náhodne nájdený v roku 1997 pri kopaní melioračných rýh v pravobrežnej inundácii riečky Rudava pri usadlosti Holbičkovci, na rozhraní rašeliny a pôvodného, takmer bieleho piesku, v hĺbke 35 až 40 cm pod súčasnou úrovňou terénu. Podľa vtedajšieho majiteľa pozemku, p. L. Nízkeho tu však už v minulosti odťažili pracovníci bývalých štátnych majetkov Studienka

Obr. 1 Studienka, okr. Malacky. 1. Miesto nálezu medeného sekeromlatu, 2. Zvyšky stredovekej osady z 13. až začiatku 14. stor., 3. Stredoveké až novoveké kostrové hroby. Podľa mapy 34-42-22, 34-42-23, 34-44-03 a 34-44-03, 1:10.000.

Obr. 2 Studienka, okr. Malacky, osada Holbičkovci. Medený sekeromlat.

približne 80 až 90 cm hrubú vrstvu rašeliny. Podľa mapových podkladov sa tu pôvodná úroveň terénu pohybovala v rozmedzí 173 až 174 m n. m.

Od miesta nálezu terén strmo stúpa 30 až 35 m smerom na sever do piesčitých terasovitých násypov, na ktorých okraji prebieha lesná komunikácia s nadmorskou výškou asi 182 m n. m. Suchý breh, zložený z mladopleistocénnych eolických sedimentov z jemnozrnných naviatych pieskov tak prevyšoval pôvodné inundačné holocénne fluválne sedimenty (<http://mapserver.geology.sk>), prekryté fluvizemami modálnymi (<http://www.podnemapy.sk>) o 8 až 9 m.

Pri melioračných prácach sa okrem zvyškov holocénnej fauny nenašli žiadne iné archeologické nálezy a negatívnym výsledkom skončil aj následný prieskum polohy pomocou detektorov kovov.

Opis nález: Liaty medený sekeromlat člnkovitého tvaru s rovným telom obdĺžnikového prierezu so zaoblenými hranami a vejárovito rozšíreným, kovaním upraveným ostrím. Tylo je sekundárne rozšírené, roztepané údermi pri pracovnej činnosti. Otvor pre porisko je kruhový, bez zosilnenia okraja tuľajkou. V otvore sa zachovali zvyšky dreva zakonzervované medenkou, pravdepodobne z pôvodnej rukoväte. Medzi otvorom a ostrím z bazálnej aj dorzálnej strany nástroja sa nachádza pozdĺžna plytka prehlbenina po odliavaní kovu do formy, azda sekundárne deformovaná pri kovaní ostria. Povrch pokrývala nekompaktná, ľahko sa uvoľňujúca patina s prikorodovaným pieskom. Rozmery: dĺ. 12,45 cm, š. tyla 2,53 cm, š. v mieste otvoru 4 cm, hr. tyla 2,08 cm, hr. v mieste otvoru 1,64 cm, š. ostria 3,47 cm, $\varnothing$ otvoru 2,24 cm. Váha 465 g (obr. 2).

Uloženie nálezu: dnes neznáme.

Tvar medeného nástroja má predlohy v jednoduchých eneolitických kamenných sekeromlatoch s mierne trapézovitým tylom (Zápotocký 1992, 155 a n.). K základnému tvaru tela pripojili vejárovito rozšírené ostrie, podobné aké prevládalo pri väčšine tzv. bojových kamenných sekeromlatov (Zápotocký 1992, 156, Abb. 3). Bázou paralelnou s chrbtom, obdĺžnikovým prierezom, rozmermi, váhou a najväčšou šírkou v mieste otvoru s chýbajúcou tuľajkou je medený sekeromlat tvarovo blízky typu Pločnik (Schubert 1965, 274 a n.; Patay 1984, 38 a n.), varianta A H. Todorovej (Todorova 1981, 35). Od klasických zástupcov tohto typu sa však odlišuje výrazným vejárovitým ostrím, ktoré je charakteristické predovšetkým pre chronologicky mladšie typy medených sekeromlatov (Schubert 1965, 277). Mierne rozšírené alebo ostria vychýlené do jednej strany, prípadne s nábehom na vejárovitý tvar, však nie sú neznáme ani v type Pločnik (napr. Novotná 1970, Taf. 3: 72, 76 a 77; Vulpe 1975, Taf. 1:5,6, 7 a 10; Todorova 1981, Taf. 6:92 – 94). Sekeromlat zo Studienky tak zrejme možno považovať za jednu z variánt typu Pločnik, azda stojacu na konci jeho morfológického vývoja postupne smerujúceho k vejárovito rozšírenému ostriu, v medenej industrii charakteristickému predovšetkým pre nasledujúci vývoj.

Sekeromlaty typu Pločnik sú v Karpatskej kotline doložené v staršej fáze starého eneolitu, predovšetkým v hroboch tiszapolgárskej kultúry, ktorej na západnom Slovensku časovo zodpovedá na Záhorí zatiaľ málo známe obdobie vývoja lengyelskej kultúry, pôvodne pomenované ako skupina Brodzany-Nitra. Po prehodnotení starších nálezov, predovšetkým z eponymných lokalít, ho J. Pavúk (2000a; 2000b; 2004) prekvalifikoval na skupinu Brodzany, prípadne na starší stupeň vývoja ludanickej skupiny.

Zatiaľ, čo tylová časť sekeromlatu nesie výrazné stopy po používaní, tak ostrie bolo prakticky neporušené. S podobným javom pri ostriach sa možno stretnúť aj v prípade tzv. bojových kamenných sekeromlatov. Zvykne sa spájať s ich skôr symbolickým, ako praktickým účelom (Zápotocký 1992, 157).

Pozornosť si zaslúži aj miesto nálezu, bývalý močiar či rašelinisko pri rieke Rudava, vzdialené 30 až 35 m od okraja vyvýšeného územia, pomerne prudko vystupujúceho nad tunajšiu inundáciu. Leží tak v dosahu hoľ ľudskej paže. Rad novoobjavených eneolitických medených predmetov na miestach, kde nemožno predpokladať bežné sídliskové aktivity spojené s ich stratou, napr. močaristé územia (Slovenský Grob), vodné toky (Vysoká pri Morave, Váh pri Zelenej vode pri Novom Meste nad Váhom), temená kopcov (Devínska Kobyla, Dračí hrádok, Horné a Dolné Orešany, Smolenice, Buková, Chtelnica, Vrbové a pod.) či jaskyne (Dzeravá skala, Lisková) nevylučujú, že môže aspoň sčasti ísť o zámerné deponovanie jednotlivých predmetov (napr. Menke 1982; Winghart 1986) z votívnych dôvodov, predovšetkým na miestach spájaných s prítomnosťou či pôsobením nadprirodzených síl. Nálezy kovových predmetov z mladších období, prípadne eneolitických kamenných nástrojov vo vodných tokoch alebo výrazných prameňoch pritom postupne pribúdajú aj na juhozápadnom Slovensku. Vylúčiť však nemožno ani náhodnú stratu sekeromlatu v ťažko prístupnom a neprehľadnom teréne.

LITERATÚRA

- Kolektív autorov 1969: Súpis pamiatok na Slovensku, zv. 3. Bratislava.
- MENKE, M. 1982: Studien zu den frühbronzezeitlichen Metalldepots Bayerns. Jahresbericht der Bayerischen Bodendenkmalpflege 19–20, 1978/1979, s. 5–305.
- NOVOTNÁ, M. 1970: Die Äxte und Beile in der Slowakei. PBF, Abteilung IX, Band 3. München.
- PAVÚK, J. 2000a: Skupina Brodzany-Nitra alebo skupina Brodzany? In: In Memoriam J. Rulf – Pam. Arch., Supplementum 13, Praha, s. 328–340.
- PAVÚK, J. 2000b: Das Epilengyel/Lengyel IV als kulturhistorische Einheit. Slov. Arch. 48, s. 1–26.
- PAVÚK, J. 2004: Kommentar zu einem Rückblick nach vierzig Jahren auf die Gliederung der Lengyel-Kultur. Slov. Arch. 52, s. 139–160.
- PATAY, P. 1984: Kupferzeitliche Meißel, Beile und Äxte in Ungarn. PBF, Abteilung IX, Band 15. München.
- SCHUBERT, F. 1965: Zu den südosteuropäischen Kupferäxten. Germania 43, s. 274–295.
- TODOROVA, H. 1981: Die kupferzeitlichen Äxte und Beile in Bulgarien. Prähistorische Bronzefunde. Abteilung IX, Band 14. München.
- TOMČÍKOVÁ, K. 1991: Včasnoslovanské sídliskové nálezy v Lakšárskej Novej Vsi. Zborník SNM 85, Archeológia 1, s. 69–84.
- TOMČÍKOVÁ, K. 1993: Záchraný archeologický výskum v Studienke. AVANS v roku 1992, Nitra, s. 125.
- TOMČÍKOVÁ, K. 1995: Druhá sezóna výskumu v Studienke. AVANS v roku 1993, Nitra, s. 128.
- VULPE, A. 1975: Die Äxte und Beile in Rumänien II. PBF, Abteilung IX, Band 5. München.
- WINGHART, S. 1986: Vorgeschichtliche Deponate im ostbayerischen Grenzgebirge und im Schwarzwald. Zu Horten und Einzelfunden in Mittelgebirgslandschaft. Ber. RGK 67, s. 89–201.
- ZACHAR, L. 1982: Záchraný výskum laténskeho sídliska v Studienke. AVANS v roku 1981, Nitra, s. 309–310.
- ZACHAR, L. 1984: Záchraný výskum v Studienke. AVANS v roku 1983, Nitra, s. 227–228.
- ZACHAR, L. 1991: Keltské sídlisko pri obci Studienka, okr. Senica. In: Vlast. Časopis 30/3, s. 113–115.
- ZÁPOTOCKÝ, M. 1992: Streitäxte des mitteleuropäischen Äneolithikum. Weinheim.
- mapserver.geology.sk
www.podnemapy.sk
www.studienka.sk

EINE KUPFERNE SCHAFTLOCHAXT AUS STUDIENKA

ZDENĚK FARKAŠ

Die Gemeinde Studienka, Bez. Malacky, liegt in der Mitte der Borská Tiefebene, einem Teil der Záhorská Tiefebene. Die älteste urkundliche Erwähnung stammt aus dem Jahre 1592 (Kolektív autorov 1969, 212). Laut der örtlichen Tradition reichen die Wurzeln des ursprünglichen mittelalterlichen Dorfes jedoch bereits zwischen die Jahre 1400 bis 1450 (www.studienka.sk). Die Gemeinde blieb eine lange Zeit an der Peripherie des Interesses von Archäologen, vermutlich wegen ihrer Lage in einem Gebiet, das vor allem mit feinkörnigem Flugsand bedeckt ist.

Den vorerst ältesten Beleg für die Anwesenheit der Menschen im Kataster der Gemeinde repräsentiert eine kupferne Schaftlochaxt, gefunden durch Zufall im Jahre 1997 beim Ausschachten von Meliorationsgräben im Überschwemmungsgebiet auf dem rechten Ufer des Flusses Rudava in der Nähe der Besetzung Holbičkovci, an der Grenze zwischen Torf und dem ursprünglichen Sand, in einer Tiefe von 35 bis 40 cm unterhalb des heutigen Geländeniveaus. Anhand der Kartenunterlagen schwankte hier das ursprüngliche Geländeniveau zwischen 173 und 174 m ü. d. M. (Abb. 1).

30 bis 35 m nördlich von der Fundstelle steigt das Gelände steil aufwärts zu terrassenförmigen Sandaufschüttungen, an deren Rand in einer Höhe von etwa 182 m ü. d. M. ein Waldweg verläuft. Das Ufer aus feinkörnigem Flugsand hat somit die ursprünglichen holozänen fluvialen Sedimente um 8 bis 9 m überhöht.

Fundbeschreibung: Eine gegossene kupferne bootförmige Schaftlochaxt mit geradem Körper von rechteckigem Querschnitt mit abgerundeten Kanten und fächerförmig erweiterter geschmiedeter Schneide. Der Nacken ist sekundär erweitert, plattgehämmert durch Aufprälle bei Arbeitstätigkeit. Das Schaftloch ist kreisförmig, ohne Tülle. In der Öffnung erhielten sich mit Kupfergrün konservierte Holzreste, vermutlich von dem ursprünglichen Schaft. Zwischen dem Schaftloch und der Schneide befindet sich auf der basalen sowie dorsalen Seite des Werkzeugs eine längliche seichte Delle vom Formgießen, die beim Schmieden der Schneide vielleicht sekundär deformiert wurde. Die Oberfläche war mit unkomplexer, leicht ablösbarer Patina mit ankorrodiertem Sand bedeckt. Ausmaße: Länge 12,45 cm, Nackenbreite 2,53 cm, Breite am Schaftloch 4 cm, Nackenhöhe 2,08 cm, Höhe am Schaftloch 1,64 cm, Schneidenbreite 3,47 cm, Durchmesser des Schaftlochs 2,24 cm. Gewicht 465 g (Abb. 2). Deponierungsstelle: heute unbekannt.

Die Form des Kupferwerkzeugs findet Vorlagen in einfachen äneolithischen Steinäxten. Zu der Grundform des Körpers hat man eine fächerförmig erweiterte Schneide beigefügt, ähnlich wie es bei den meisten sog. steinernen Streitäxten üblich war (Zápotocký 1992, 156, Abb. 3). Mit der Basis parallel zu dem Rücken, dem rechteckigen Querschnitt, den Ausmaßen, dem Gewicht und der Höchstbreite am Schaftloch ohne Tülle steht die Kupferaxt nah zu dem Typ Pločnik (Schubert 1965, 274 ff.; Patay 1984, 38 ff.), Variante A nach H. Todorova (Todorova 1981, 35). Von den klassischen Vertretern dieses Typs unterscheidet sie sich jedoch durch ihre deutlich fächerförmige Schneide, die vor allem für chronologisch jüngere Typen von Kupferäxten charakteristisch ist (Schubert 1965, 277). Leicht erweiterte oder zu einer Seite auslaufende Schneiden, bzw. die mit angedeuteter Fächerform, sind jedoch auch im Typ Pločnik nicht bekannt (z. B. Novotná 1970, Taf. 3: 72, 76 und 77; Vulpe 1975, Taf. 1: 5, 6, 7 und 10; Todorova 1981, Taf. 6: 92 – 94). Die Schaftlochaxt aus Studienka kann man deswegen vermutlich als eine der Varianten vom Typ Pločnik betrachten. Diese steht vielleicht am Ende seiner morphologischen Entwicklung in Richtung zu der fächerförmigen Schneide, die in der Kupferindustrie besonders für die nachfolgende Entwicklungsperiode charakteristisch ist.

Die Äxte vom Typ Pločnik sind im Karpatenbecken in der älteren Phase des Altäneolithikums belegt, vor allem in Gräbern der Tiszapolgár-Kultur, die in der westslowakischen Záhorie-Region mit der Brodzany-Nitra-Gruppe – einer bisher wenig bekannten Entwicklungsperiode der Lengyel-Kultur – zeitlich übereinstimmt. Nach einer Neubewertung von älteren Funden wurde sie von J. Pavúk (2000a; 2000b; 2004) zu der Brodzany-Gruppe, bzw. zur älteren Entwicklungsstufe der Ludanice-Gruppe umqualifiziert.

Während die Nackenpartie der Axt deutliche Abnutzungsspuren trägt, blieb die Schneide fast unversehrt. Eine ähnliche Erscheinung bei Schneiden kann man auch im Fall der sog. steinernen Streitäxte beobachten. Sie wird üblicherweise mit dem eher symbolischen als praktischen Zweck dieser Äxte in Zusammenhang gebracht (Zápotocký 1992, 157).

Unsere Aufmerksamkeit verdient auch die Fundstelle, ein ehemaliger Sumpf- oder Torfboden am Fluss Rudava, entfernt 30 bis 35 m von dem Rand einer Erhebung, die relativ steil über das örtliche Überschwemmungsgebiet steigt. Sie liegt somit in Wurfreichweite. Eine ganze Reihe von neuentdeckten äneolithischen Kupfergegenständen an Stellen, wo man keine herkömmlichen Siedlungsaktivitäten mit Bezug auf ihren Verlust voraussetzen kann, z. B. Sumpfgelände, Wasserläufe, Berggipfel oder Höhlen, lässt annehmen, dass es sich wenigstens teilweise um absichtliche Deponierung von einzelnen Gegenständen aus votiven Gründen handeln könnte (z. B. Menke 1982; Winghart 1986), vor allem an Stellen, die mit der Anwesenheit oder Wirkung von übernatürlichen Kräften in Zusammenhang gebracht werden. Die Zahl der Metallfunde aus jüngeren Perioden, bzw. der Funde von äneolithischen Steinwerkzeugen in Wasserläufen oder in bedeutenden Quellen nimmt dabei auch in der Südwestslowakei allmählich zu. Man sollte jedoch auch einen Zufallsverlust der Axt in schwer begehbar und undurchsichtigem Terrain in Betracht ziehen.